Hukuk Bölümü 2008/347 E. , 2008/412 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI

"İçtihat Metni"

Davacı : Ü. Medikal Elek. Gıda ve Tük. Mad. Hiz. İşl. Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av. L.E.K.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Adana Bölge Müdürlüğü

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Adana Bölge Müdürlüğü'nün 13.12.2006 gün ve 21638 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak 107. maddesine göre idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ADANA 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 15.1.2008 gün ve E:2007/50 MÜT. sayı ile, muteriz vekili, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Adana İl Müdürlüğü'nün 13.12.2006 tarihli ve 21638 sayılı yazısıyla 4857 sayılı İş Yasası'nın 108. maddesine dayanılarak aynı Kanunun 107. maddesine göre verilen 7.844.00YTL idari para cezasının iptalini talep ettiği, dosyada bulunan bilgi belgeler incelenip değerlendirildiğinde başvuran hakkında 4857 sayılı İş Yasası'nın 108. maddesi uyarınca idari para cezası verildiği, İş Kanunu'nun 108/2 maddesinde Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilen idari para cezalarına 7 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceğine ilişkin hüküm bulunduğu, 5560 sayılı Kanun ile değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3/1 maddesi gereğince Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin ancak diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanabileceği, idari yaptırım kararının dayanağını oluşturan 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108/2 maddesinde itirazın yetkili idare mahkemesine yapılması gerektiği hükmü bulunduğundan sonuç itibariyle Mahkemelerinin söz konusu idari cezaya karşı başvuruyu incelemekle görevli olmadığı anlaşılmakla görevsizlik kararı vermenin icap ettiği gerekçesiyle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun ile değişik 3/1 ve 28/1-b maddeleri gereğince görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ADANA 2. İDARE MAHKEMESİ; 22.5.2008 gün ve E:2008/771, K:2008/666 sayı ile, davanın, davacı şirketin kayıt ve belgeleri süresi içerisinde ibraz etmediğinden bahisle 4857 sayılı Kanun'un 108. maddesine dayanılarak aynı Kanunun 107. maddesi uyarınca 7.844,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Adana Bölge Müdürlüğü'nün 13.12.2006 tarih ve 33-3 sayılı işleminin iptali istemiyle açıldığı, 4857 sayılı İş Kanunu'nun olay tarihinde yürürlükte bulunan 108. maddesinin ikinci fıkrasında, "Para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir" hükmü bulunmaktayken; anılan hükmün 8.2.2008 tarihli ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesiyle değişikliğe gidilerek kaldırılmış olduğu, ayrıca 4857 sayılı Kanun uyarınca uygulanan idari para cezalarına karşı idare mahkemelerinde dava açılacağı yönünde herhangi bir kural da konulmadığı, 30.3.2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddelerinden söz ederek, dava dosyasının incelenmesinden, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92. maddesine muhalefet edildiğinin tespit edildiğinden bahisle, aynı Kanunun 107. maddesi uyarınca, davacıya 7.844,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Adana Bölge Müdürlüğü'nün 13.12.2006 tarih ve 33-3 sayılı işlemine karşı Adana 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde itiraz edildiği, itiraz üzerine 15.1.2008 tarihinde Adana 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararı üzerine para cezasının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı, bu durumda, 4857 sayılı Kanun'un 107. maddesine istinaden idari para cezası verilmesine ilişkin işlemlere karşı yapılacak itirazlara bakmaya, idare mahkemelerinin görevli olduğuna ilişkin kuralın 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesiyle kaldırılmış olması, öte yandan, yürürlükteki mevzuatta da idare mahkemelerinin görevli olduğuna yönelik başkaca özel bir düzenlemenin yer almaması karşısında, uyuşmazlığın çözümünde, 5326 sayılı Kanun'un 3. ve 27/1 maddeleri gereğice sulh ceza mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 22.12.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı İlknur ALTINTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 92, 107 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 92. maddesinde, yetkili makam ve memurlara ilişkin düzenlemeye yer verilmiş; 107. maddesinde, iş hayatının denetim ve teftişi ile ilgili hükümlere aykırılık halinde verilecek para cezaları belirtilmiş; "İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde ise, "(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Adana 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 15.1.2008 gün ve E:2007/50 MÜT. sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.12.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.